Akademik Josip Vončina

Riječ na ispraćaju

U teškome smo se i tužnom trenutku okupili pri posljednjem susretu sa svojim uglednikom, akademikom Božidarom Finkom, želeći ispuniti zov drevnoga hrvatskoga glagoljaškog pjesnika: "Bratja, brata sprovodimo, / za nj se Bogu pomolimo". Do pokojnikova posljednjeg daha krijepila nas je nada kako će nam kolega i prijatelj, u životu punom tegobe, odricanja i samoprijegorna rada, iznijeti još jednu od mnogih svojih pobjeda. Nije nam se ispunila žarka želja, pa sada svak među nama, prigušenim glasom iz puna srca izražavajući sućut njegovima najbližima, kriomice otire suzu za znanstvenikom i čovjekom, za vrhunskim stručnjakom koji je najviše volio da ga oslovimo posve jednostavno, odmilicom: za nas je mnoge bio samo *Božo*. Neumitni mu je usud odredio da prerano "viam universi cardinis ingressus est", i to u 74. životnoj godini. Rodio se 19. prosinca 1925. u Salima na Dugom otoku. Jednu je trećinu života proveo na tlu rođene mu čakavštine, na poprištima hrvatskoga humanizma i glagolizma. Nakon osnovne škole u zavičaju pohađao je gimnazije šibensku, krčku, zadarsku i splitsku. U jesen 1947. upisao se na slavističku grupu Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i diplomirao u ožujku 1952. Godinu i pol bio je profesorom u pazinskoj gimnaziji, a potom potkraj listopada 1953. postade asistentom u tadašnjem Institutu za jezik u Zagrebu. Toj ustanovi posvećujući punu svoju snagu (usput kao lektor poučavajući hrvatskom jeziku studente poljske, njemačke i švicarske), dao je prvorazrednih plodova koje su kao knjige ili rasprave objavili uglađeni domaći i strani nakladnici, znanstveni i stručni časopisi. Ti su ga plodovi doveli u Akademiju. U njoj je pak prešao mnoge stupnjeve: od suradnika do redovitoga člana, razrednoga tajnika i člana Predsjedništva. Predsjedao je u domaćim i sudjelovao u međunarodnim

dijalektološkim i onomastičkim tijelima. Stoga će za njim ostati nekoliko nepopunjivih praznina u vrhunskim kulturnim i znanstvenim ustanovama hrvatskoga naroda: u matičnome mu Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje, u Akademiji i Matici, u Hrvatskome filološkom društvu. Žalit će za ustrajnim suradnikom i dobrim ravnateljem, za marnim tajnikom i pomnim urednikom, za ugodnim suradnikom i pouzdanim koautorom, kakvim se pokazao u tri desetljeća pripreme i objavljivanja sadašnjega *Hrvatskoga pravopisa.* Zacijelo će biti još mjesta kojima će duboku tjeskobu donijeti prerani odlazak znanstvenički strogoga i ljudski blagoga Božidara Finke iz ovozemaljske svagdašnjice u kraljevstvo na visinama. Sve naše snove dobro je pogodio drevni Zoran u stoljeću narodnoga nam rasapa tvrdeći da "istina himbom mnokrat se utoli, a to je ... u sanjah". Umom i srcem ukotvljen u svoju rodnu čakavštinu, o njoj je Finka pisao rasprave, ali njome također skladao verse. Svoje korijene nalazeći "u lipom jaziku gdi ča slaje zvoni" (kao što reče mladi Ujević), bio je Finka otvoren prema svakoj čestici hrvatske cjeline. Čakavskom dijalektologu, gradišćanskom i kajkavskom leksikografu, uredniku za narod i za njegov jezik ključnih filoloških časopisa, opće hrvatskomu zakonoši pravopisnomu svi smo mi pouzdani svjedoci: utirući njegov put na hrvatski panteon.

Zbog raskošnih i zrelih plodova Tvojega života neka ti bude čast, hrvatski jezikoslovče, i slava, ugledni akademiče, i vječna hvala, dragi Božo.